

prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni (jud: V. Botnaraș)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, A. Malîi, I. Dutca)

DECIZIE

3 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Galina Bostănică, reprezentată de avocatul Viorel Dodan,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anton Bostănică împotriva Galinei Bostănică cu privire la modificarea pensiei de întreținerea copilului minor, și

la acțiunea reconvențională înaintată de Galina Bostănică împotriva lui Anton Bostănică cu privire la modificarea pensiei de întreținere a copilului minor, împotriva deciziei din 14 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 21 august 2018, Anton Bostănică a depus cerere de chemare în judecată împotriva Galinei Bostănică cu privire la modificarea cuantumului pensiei pentru întreținere a copilului minor.

În motivarea acțiunii a indicat că a divorțat cu Galina Bostănică la data de 29 noiembrie 2017, ultima locuind ilegal în casa individuală ce aparține reclamantului, în condiții normale, confortabile, dânsul locuind într-o casă părăsită.

A indicat că câștigul său lunar este pensia de invalid, care constituie suma de 718,44 lei, și de alte venituri nu dispune, fiind bolnav de cancer, iar din această sumă urmează să achite și pensia de întreținere în sumă de 600 de lei.

Anton Bostănică a solicitat micșorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor până la suma de 179,00 de lei.

La 17 aprilie 2019, Galina Bostănică s-a adresat cu acțiune reconvențională împotriva lui Anton Bostănică cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor.

În motivarea acțiunii reconvenționale Galina Bostănică a indicat că la data de 9 iunie 1995, a încheiat căsătoria cu Anton Bostănică, care a fost înregistrată la Primăria sat. Costești, r-l Ialoveni.

A specificat că în timpul căsătoriei s-au născut doi copii: XXXXX Bostănică, care deja a atins vârsta majoratului și XXXXX Bostănică, care este minor și se află la întreținerea acesteia.

A mai menționat că prin hotărârea din 14 septembrie 2017 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni s-a desfășurat căsătoria, fiind determinat domiciliul fiului minor XXXXX Bostănică cu mama. Totodată s-a încasat pensia pentru întreținerea copilului minor XXXXX Bostănică de la Anton Bostănică în sumă de 600 de lei lunar, începând cu 14 iulie 2017 până la atingerea majoratului acestuia.

Galina Bostănică a considerat că această sumă este insuficientă pentru a întreține un copil de 15 ani, care are foarte multe cerințe și necesități, cum ar fi: procurarea hranei zilnice, îmbrăcăminte și încălțări de sezon, asigurarea medicamentelor în cazul în care se îmbolnăvește, achitarea cheltuielilor școlare, inclusiv și extrașcolare, rechizite, produsele de igienă, calculator, telefon și multe alte cheltuieli care sunt extrem de necesare.

A mai menționat că prin încheierea executorului judecătoresc din 29 ianuarie 2019 s-a stabilit restanța la pensia de întreținere a copilului minor ce urmează a fi încasată de la Anton Bostănică în mărime de 8 800 de lei.

A solicitat modificarea pensiei de întreținere, prin majorarea acesteia de la suma de 600 de lei până la suma de 1 000 de lei, începând cu data depunerii acțiunii reconvenționale și până la atingerea majoratului de către copilul minor, XXXXX Bostănică.

Prin hotărârea din 10 iunie 2020 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni cererea de chemare în judecată depusă de Anton Bostănică împotriva Galinei Bostănică cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor și acțiunea reconvențională înaintată de Galina Bostănică împotriva lui Anton Bostănică cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor, au fost respinse, ca neîntemeiate; s-a încasat de la Anton Bostănică și de la Galina Bostănică în beneficiul statului taxa de stat în sumă de a câte 150 de lei de la fiecare.

Exprimându-și dezacordul cu hotărârea din 10 iunie 2020 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, la data de 9 iulie 2020, Galina Bostănică, reprezentată de avocatul Viorel Dodan, a declarat apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea reconvențională să fie admisă integral.

Totodată, nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 8 iulie 2020, a declarat apel Anton Bostănică, reprezentat de avocatul Mihail Rudenco, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea inițială să fie admisă în modul în care aceasta a fost formulată.

Prin decizia din 14 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de Galina Bostănică, reprezentată de avocatul Viorel Dodan, și de Anton Bostănică, reprezentat de avocatul Mihail Rudenco. S-a menținut hotărârea din 10 iunie 2020 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anton Bostănică împotriva Galinei Bostănică cu privire la modificarea pensiei de întreținere a copilului minor și la acțiunea reconvențională depusă de Galina Bostănică împotriva lui Anton Bostănică cu privire la modificarea pensiei de întreținere a copilului minor.

Pentru a decide astfel, prin prisma art. 74 alin. (1)-(3), 78 alin. (1)-(2), 110 Codul familiei, Colegiul a constatat că instanța de fond corect a stabilit raportul

juridic dedus judecării, circumstanțele importante pentru justa soluționare a cauzei fiind stabilite și elucidate pe deplin, iar probelor prezentate li s-a dat o apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, și în acest sens, hotărârea este una legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

Colegiul a reținut că prin hotărârea din 14 septembrie 2017 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni s-a desfășurat căsătoria încheiată între Anton Bostănică și Galina Bostănică, înregistrată la data de 9 iunie 1972, fiind încasată pensia de întreținere a copilului minor Samuel Bostănică, din contul lui Anton Bostănică în sumă de 600 de lei lunar, începând cu 14 iulie 2017 și până la atingerea majoratului.

Totodată, instanța de apel a menționat că modificarea cuantumului sumei stabilite poate avea loc doar, în cazul în care starea materială sau familială a uneia dintre părți s-a schimbat, urmând a fi luate în considerare și alte circumstanțe importante ale părților.

Astfel, Colegiul a reținut că instanța de fond corect a concluzionat că, atât acțiunea depusă de Anton Bostănică, cât și acțiunea reconvențională depusă de Galina Bostănică sunt neîntemeiate.

Colegiul a notat că niciuna din acțiunile depuse nu se încadrează în condițiile prevăzute la art. 110 Codul familiei, necesare pentru modificarea cuantumului pensiei de întreținere stabilită de instanța de judecată, or, apelantul Anton Bostănică nu a prezentat probe pertinente și concludente care să confirme diminuarea substanțială a veniturilor cât și faptul că starea materială sau familială s-a schimbat esențial, circumstanțe care nu i-ar oferi posibilitatea să achite în continuare pensia de întreținere stabilită prin hotărârea din 14 septembrie 2017 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni.

Totodată, instanța de apel a reținut că, instanța de fond just a menționat că Anton Bostănică nu a încercat să remedieze starea sa financiară, în situația în care pretinde că cuantumul pensiei de pensionar este mică, și nici nu a prezentat probe că nu ar fi avut capacitatea fizică de a fi încadrat în câmpul de muncă în măsura posibilităților pe care le are în raport cu sănătatea sa, or, părinții sunt obligați să-și întrețină copiii.

În acest context, Colegiul a menționat că conform art. 18 alin. (1) al Convenției internaționale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

Reglementări similare sânt stipulate și la art. 27 alin. (2) din Convenție, care prevede că părinților și oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine, în primul rând, responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

Astfel, reglementările menționate supra atestă, că ambii părinți au datoria egală de a participa la întreținerea copilului minor, indiferent, dacă locuiesc împreună sau separat, iar art. 76 alin. (2) Codul familiei obligă părinții, după separare, să asigure copilului un nivel de trai apropiat celui existent până la separare.

În acest context, Colegiul a notat că pe lângă faptul că Anton Bostănică nu a prezentat probe care ar impune necesitatea micșorării cuantumului pensiei de întreținere, ultimul a solicitat modificarea pensiei de întreținere până la suma de 179 de lei, care este o sumă foarte mică, în raport cu necesitățile de care are nevoie un copil în vârstă de 15 ani.

Totodată, Colegiul a notat că nici apelanta Galina Bostănică nu a prezentat probe care ar confirma că starea materială sau familiară s-a schimbat considerabil de la momentul pronunțării hotărârii contestate, fapt ce ar impune necesitatea modificării cuantumului pensiei de întreținere stabilit prin hotărârea din 14 septembrie 2017 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni, în sensul majorării acestuia.

La 2 iulie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Galina Bostănică, reprezentată de avocatul Viorel Dodan, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea acțiunii reconvenționale cu adoptarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere a acțiunii reconvenționale în sensul declarat.

În motivarea recursului s-a indicat că instanțele de judecată la examinarea cauzei nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, precum și faptul că concluziile instanței, expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Totodată, recurenta a invocat că instanțele de judecată nu au reținut datele Biroului Național de Statistică cu referire la minimul de existență pe categorii de populație.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 14 aprilie 2021 și a expediat decizia motivată participanților la proces la 10 iunie 2021 (f.d. 191), astfel, recursul declarat la 2 iulie 2021, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 3 septembrie 2021 instanța de recurs a comunicat intimatului recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței.

La 14 septembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Anton Bostănică, reprezentat de avocatul Mihai Rudenco, a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului declarat de Galina Bostănică, reprezentată de avocatul Viorel Dodan, cu menținerea deciziei instanței de apel.

Prin încheierea din 27 octombrie 2021 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Galina Bostănică, reprezentată de avocatul Viorel Dodan, a fost considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursurilor.

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursurile s-au examinat de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurenta și intimatul au avut posibilitate să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse.

Verificând decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului declarat de Galina Bostănică, reprezentată de avocatul Viorel Dodan, cu casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, în partea acțiunii reconvenționale, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurenteii, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

În vederea respectării articolului 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, recurenta nu a prezentat obiecții în privința acestui aspect procedural.

Esența articolelor 432 și 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În debut, Colegiul atestă că înaintând acțiune în instanță împotriva Galinei Bostănică, Anton Bostănică a solicitat micșorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor până la suma de 179,00 de lei.

Totodată, înaintând acțiune reconvențională împotriva lui Anton Bostănică, Galina Bostănică a solicitat modificarea pensiei de întreținere, prin majorarea acesteia de la suma de 600 de lei până la suma de 1 000 de lei, începând cu data depunerii acțiunii reconvenționale și până la atingerea majoratului de către copilul minor, XXXXX Bostănică.

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze prima instanță prin hotărârea din 10 iunie 2020 a respins ca neîntemeiate cererea de chemare în judecată depusă de Anton Bostănică împotriva Galinei Bostănică cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor și acțiunea reconvențională înaintată de Galina Bostănică împotriva lui Anton Bostănică cu privire la

modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor, și a încasat de la Anton Bostănică și de la Galina Bostănică în beneficiul statului taxa de stat în sumă de a câte 150 de lei de la fiecare.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 14 aprilie 2021 a respins apelurile declarate de Galina Bostănică, reprezentată de avocatul Viorel Dodan, și de Anton Bostănică, reprezentat de avocatul Mihail Rudenco, și a menținut hotărârea din 10 iunie 2020 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anton Bostănică împotriva Galinei Bostănică cu privire la modificarea pensiei de întreținere a copilului minor și la acțiunea reconvențională depusă de Galina Bostănică împotriva lui Anton Bostănică cu privire la modificarea pensiei de întreținere a copilului minor.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând materialele anexate la dosar, în raport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția instanței de apel este neîntemeiată, deoarece a admis o examinare superficială și arbitrară a litigiului dedus judecătii.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

În temeiul art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, iar conform art. 130 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

În baza art. 121 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Așadar, Colegiul reține că la data de 9 iunie 1995, Anton Bostănică și Galina Bostănică au încheiat căsătoria la Primăria sat. Costești, r-l Ialoveni, în timpul căsătoriei s-au născut doi copii: XXXXX Bostănică, care deja a atins vârsta majoratului și XXXXX Bostănică, care este minor și se află la întreținerea mamei.

De asemenea, urmează a învedera că prin hotărârea din 14 septembrie 2017 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni s-a desfăcut căsătoria dintre Anton Bostănică și Galina Bostănică, fiind determinat domiciliul copilului minor

XXXXX Bostănică cu mama, și s-a încasat pensia pentru întreținerea copilului minor XXXXX Bostănică de la Anton Bostănică în sumă de 600 de lei lunar, începând cu 14 iulie 2017 până la atingerea majoratului acestuia.

Conform art. 58 alin. (1) din Codul familiei, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

În temeiul art. 74 alin. (1) din Codul familiei, părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material.

Totodată, conform art. 3 alin. (1) din Convenția cu privire la drepturile copilului adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la New York la 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, în toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.

În sensul art. 18 alin. (1) din Convenția cu privire la drepturile copilului, statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Părinții sau, după caz, reprezentanții săi legali sunt principalii responsabili de creșterea și dezvoltarea copilului. Aceștia trebuie să acționeze, în primul rând, în interesul suprem al copilului.

Situație similară este reglementată și la art. 27 alin. (1) și (2) din Convenție, care statuează că, statele părți recunosc dreptul oricărui copil de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială. Părinților și oricărei alte persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare în vederea dezvoltării copilului.

Conform art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

Din dispozițiile legale citate supra, rezultă cert că ambii părinți, în egală măsură, au obligația de a compensa cheltuielile pentru întreținerea copilului său minor.

Conform art. 76 alin. (1) și (2) din Codul familiei, în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, precum și în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri conform art.75. Cuanumul sumei bănești fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părților, de alte circumstanțe importante și păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

De altfel, conform art. 110 din Codul familiei, în cazul în care starea materială sau familială a uneia dintre părți s-a schimbat, instanța judecătorească,

luând în considerare și alte circumstanțe importante ale părților, este în drept, la cererea oricăreia dintre ele, să modifice cuantumul pensiei de întreținere sau să-l scutească pe debitorul întreținerii de plata acesteia.

Se reține că starea materială reprezintă situația social-economică a persoanei (părinte), determinantă pentru întreținerea unei vieți decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile și mobile deținute în proprietate, a veniturilor obținute din activități generatoare de profit, precum și a factorilor ce influențează nemijlocit aspectul economic al persoanei (ex. capacitatea de muncă, studiile etc).

Starea familială definește conjunctura și relațiile persoanei (părintelui) în interiorul comunității umane în care coabitează, întemeiate prin căsătorie sau izvorâtă din rudenie, cum ar fi numărul copiilor și persoanelor aflate la întreținere. Sintagma „alte circumstanțe importante” extinde sfera de aplicare a art. 75 din Codul familiei pentru ipotezele nereglementate de lege, însă, care, se pot ivi în cadrul examinării unor litigii de acest gen, lăsând o marjă de apreciere instanței de judecată din perspectiva unor factori care nu se încadrează în condițiile reliefate supra (ex. chestiuni de ordin medical).

De dreptul de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreținere pot beneficia în egală măsură ambii părinți în dependență de starea materială și familială a acestora, dându-i fiind responsabili în mod solidar de dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului în unison cu principiile fundamentale consfințite în legislația națională și cea internațională.

Pentru valorificarea dreptului de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreținere, părintele nu urmează să probeze în mod cumulativ atât schimbarea stării materiale, cât și a celei familiale, fiind suficientă în acest sens întrunirea a cel puțin uneia din aceste ipoteze, însă schimbarea situațiilor specificate nu trebuie să fie formală, ci esențială, sarcina respectivă aparținând în exclusivitate instanței competente să o examineze.

Astfel, întru respectarea dezideratelor descrise mai sus, urmează să se țină cont de principiul interesului superior al copilului consacrat la art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului la care Republica Moldova este parte, de menținerea echilibrului drepturilor copiilor al ambilor părinți care nu se află în relații de căsătorie precum și de proporționalitatea cuantumului pensiei de întreținere pentru fiecare copil în parte.

Mai mult ca atât, modificarea (micșorarea sau majorarea) cuantumului pensiei de întreținere nu trebuie să favorizeze interesele unui copil în detrimentul altuia, mărimea acesteia trebuie să fie una rezonabilă și echitabilă, determinată în exclusivitate de instanța de judecată a cărei discreție decizională nu trebuie să depășească cadrul legal pertinent.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la data emiterii hotărârii din 14 septembrie 2017 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni s-a dispus încasarea pensiei de întreținere a copilului minor în mărime de 600 de lei lunar, până la atingerea majoratului acestuia.

Or, după cum rezultă din actele cauzei, în special conform informației Biroului Național de Statistică, minimumul de existență pentru semestrul I anul 2020, pentru un copil cu vârsta 7-17 ani a constituit 2 261,50 de lei.

Analizând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrat lărgit al Curții Supreme de

Justiție consideră întemeiată pretenția Galinei Bostănică privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minori, or, în conformitate cu art. 110 din Codul familiei, aceasta a prezentat suficiente probe incontestabile care confirmă că, de la data emiterii hotărârii judecătorești irevocabile nominalizate, s-au schimbat esențial circumstanțele cauzei care impun modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilului minori și anume, majorarea esențială a minimumului de existență pentru un copil cu vârsta 7-17 ani, calculată semestrial și anual, care periodic se modifică.

La caz, se reține că obiectul obligației de întreținere îl formează mijloacele necesare traiului, adică alimente, locuință, îmbrăcăminte, medicamente, nevoi spirituale, dar și mijloace necesare pentru creșterea, educarea, și pregătirea profesională a copiilor.

Întreținerea se acordă nu numai din câștigul din munca în sensul comun, dar și din alte mijloace ale debitorului obligației de întreținere, tocmai în virtutea principiului potrivit căruia întreținerea se datorează în dependență de nevoile celui care o cere, dar și cu mijloacele celui care urmează a o plăti.

Instanța de recurs menționează că, informația Biroului Național de Statistică privind minimumul de existență pentru un copilul, nu constituie o normă imperativă de la care nu se permite derogare, ci urmează a fi apreciată cu titlu de circumstanță importantă de raportare, ca quantum/ nivel minim de la care instanța de judecată pornește la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere.

Prin urmare, părinții vor fi obligați la asigurarea unui nivel de trai suficient copiilor săi minori, pornind de la interesul primordial al copilului, iar acest quantum nu ar crea dificultăți la încasarea pensiei de întreținere și este în interesul major al copilului, fiind în drept să fie asigurați din punct de vedere material în deplină măsură și fără nicio restricție sau condiționare.

Astfel, în speță, nu pot fi reținute concluzia instanțelor de judecată precum că Galina Bostănică nu a prezentat probe incontestabile în sensul art. 110 din Codul familiei pentru modificarea cuantumului pensiei de întreținere stabilită prin hotărârea din 14 septembrie 2017 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, or, această contravine suportului probator prezent la actele cauzei și declarațiilor părților la proces, în condițiile în care modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor este impusă de circumstanțele importante ale cauzei în raport cu normele de drept și probele prezentate în acest sens.

Or, interesul superior al copilului, principiu consacrat în art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului, este unica premisă de bază de la care pornește instanța judecătorească la soluționarea litigiilor ce vizează interesele acestuia, precum și menținerea echilibrului drepturilor copiilor și proporționalitatea cuantumului pensiei de întreținere pentru fiecare copil în parte.

Convenția nu se limitează doar la afirmarea dreptului copilului la viață, dar include și conceptul supraviețuirii și dezvoltării lui.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea respingerii acțiunii reconvenționale înaintate de Galina Bostănică, cu adoptarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere a acțiunii reconvenționale în sensul declarant, considerând întemeiată și rezonabilă majorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor de la suma de 600 de lei până la suma de 1 000 de lei.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se admite recursul declarat de Galina Bostănică, reprezentată de avocatul Viorel Dodan.

Se casează decizia din 14 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 10 iunie 2020 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anton Bostănică împotriva Galinei Bostănică cu privire la modificarea pensiei de întreținerea copilului minor, și la acțiunea reconvențională înaintată de Galina Bostănică împotriva lui Anton Bostănică cu privire la modificarea pensiei de întreținere a copilului minor, în partea respingerii acțiunii reconvenționale, cu adoptarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care:

Se admite acțiunea reconvențională depusă de Galina Bostănică împotriva lui Anton Bostănică cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor, stabilit în temeiul hotărârii din 14 septembrie 2017 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni.

Se modifică cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor Samuel Bostănică, încasată de la Anton Bostănică în beneficiul Galinei Bostănică, în temeiul hotărârii din 14 septembrie 2017 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni, prin majorarea acesteia de la suma de 600 (șase sute) de lei până la suma de 1 000 (una mie) de lei, lunar, începând cu data de 17 aprilie 2019 până la atingerea majoratului de către copil.

În rest, decizia din 14 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 10 iunie 2020 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Galina Stratulat